

ÜLTETÉSI IDŐ ÉS ÜLTETÉSI MÓD ÖSSZEHASONLÍTÓ KÍSÉRLETEK*

HARKAI LAJOS
tudományos főmunkatárs
Erdészeti Tudományos Intézet, Sárvár

Jelenleg az erdészeti gyakorlatban világszerte különféle ültetési anyagot nevelnek. Ezeknek az anyagoknak a megtermelési technológiai különbözőek, amelyeket befolyásol az illető ország műszaki színvonala, a munkaerő költségei, az erdőgazdálkodás területi kiterjedése és az ott dolgozók szakmai fejlettsége.

Részben gazdasági okokból, részben a fokozódó munkaerőhiány következtében világszerte keresik az erdősítés racionalizálásának a lehetőségét. Főleg a burkolt gyökérzetű csemetékkel való erdősítés iránt nagy az érdeklődés:

- elsősorban az erdei munkaerő terén mutatkozó állandó hiány miatt;
- az erdősítési munkák egész évre történő széthúzásának, elosztásának a lehetősége;
- valamint a pótlási és ápolási munkák minimumra szorítása érdekében.

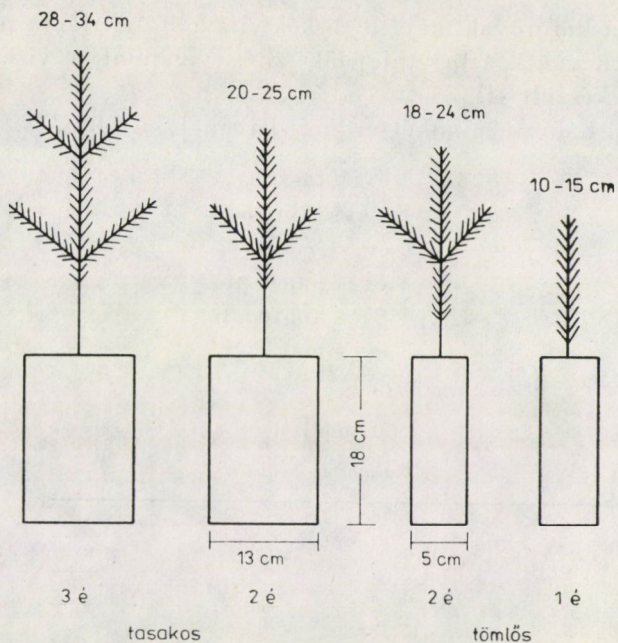
A burkolt gyökérzetű csemeték kiültetésük után zavartalanul fejlődhetnek, továbbá környezetük összes kedvezőtlen hatását, az időjárás változásait könnyebben átvészelik, a gyomokat jobban le tudják küzdeni.

A Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát erdőgazdaságának segítségével lehetőséget kaptunk arra, hogy kísérletet állíthassunk be annak a megállapítására, hogy a különféle típusú ültetési anyaggal milyen eredményesen lehet erdősíteni a tenyészeti idő alatt, azaz április elejétől szeptember végéig.

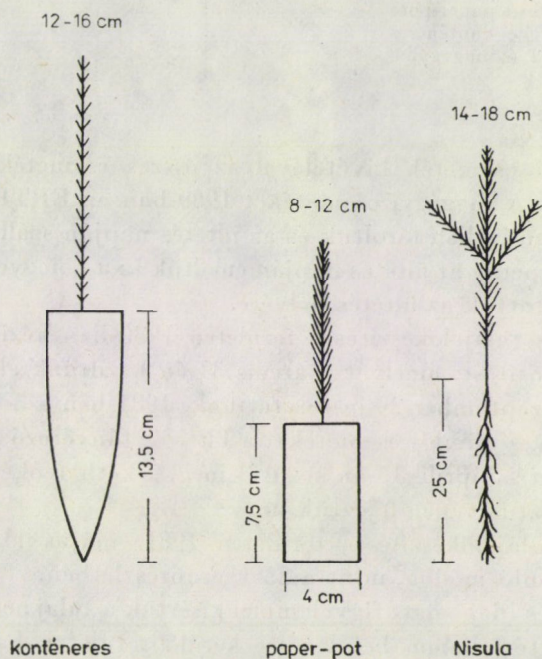
A Kemenesmagasi 25 F 5,1 ha-os erdőrészletén az akácállomány letermelése után 1980 kora tavaszán tuskózás nélküli részleges talajelőkészítést végzett az erdészet az E—TM—3-as lazítószárnyas mélyművelővel, és kb. 1,5 m távolságra alakultak ki a sorok. A terület felén a lazított sorokat az E—PTS—1 tárcsával tárcsázták meg, míg a terület másik részét 1981 tavaszán, mivel az erdősítést két részletben — 1980 és 1981-ben — végeztük el.

A Kemenesmagasi 25 B 3,0 ha-os erdőrészleten az akácállomány letermelése után teljes talajelőkészítést végeztek. 1980-ban végezték a tuskózást

* Az 1982. február 24—25-i erdészeti és faipari tudományos ülésen elhangzott előadás.

1. ábra

2. ábra

ELLETTARI tuskófúróval, majd a tuskók eltávolítása után a mélyforgatást a PPU—50-es ekével. A teljes talajelőkészítés, valamint a vízvezető árok 1981 tavaszára készült el.

Az ültetési hálózat mindkét erdőrésztben $1,5 \times 0,8$ m-es.

- 3 és 2 éves tasakos
- 2 és 1 éves tömlős
- 1 + 1 éves Nysula
- 1 éves paper-pot
- 1 éves konténeres és
- 2 éves magági

1. táblázat

Alkalmazott csemeték

Csemete típusok	Kemenesmagasi		
	25 F	25 B	
	1980	1981	
3 é tasakos		×	
2 é tasakos	×	×	×
2 é tömlős	×	×	×
1 é tömlős	×	×	×
1 + 1 é Nisula	×	×	×
1 é paper-pot	×	×	×
1 é konténeres		×	×
2 é magági	×	×	×

A magági csemeték kivételével az összes csemetét az erdőrészt mellett tároltuk. A magági csemetét 1980-ban az ERTI Sárvári Kísérleti Állomás hűtőkamrájában tároltuk és az ültetés napján szállítottuk ki a helyszínre. 1981-ben pedig az ültetés napján emeltük ki a bejegyertyánosi csemetékertben és szállítottuk az ültetés helyére.

A részleges talajelőkészítéses területen 1980-ban kézi gödrös ültetéssel végeztük az erdősitést, amelyet március 31-én kezdtünk el, és kéthetenkénti periódusokban szeptember 29-ig folytattunk. 1981-ben a 3 és 2 éves tasakos, valamint a 2 éves tömlős csemetét a TEG — tányérozó gödörfúró — után ültettük. Az ültetést április 13-án kezdtük meg, és kéthetenkénti periódusokban folytatva, augusztus végén fejeztük be.

A teljes talajelőkészítéses területen 1981. május 11-én kezdtük meg az ültetést, hasonló módon, mint a 25 F erdőrésztben.

Az erdősités ideje alatt figyelemmel kísértük a talaj nedvességi állapotát. Az egy-egy ültetési napon beültetésre kerülő területen három helyet jelöltünk ki, ahol 0—10, 10—25 és 25 cm mélységből gyűjtöttük a talajmintákat

úgy, hogy a korábban beültetett területekre is mindig visszatértünk. A begyűjtött talajmintákat laboratóriumi vizsgálat után értékeltük. A csapadékadatok az ültetési területtől kb. 7—8 km-re levő celldömölki csapadékmérő állomástól szereztük be, amely az országos hálózat egyik adatszolgáltató állomása.

A kísérletek értékelése

A talajnedvességi vizsgálatok értékelésénél azt tapasztaltuk, hogy a részleges talajelőkészítéssel területen a felső 10 cm-es talajréteg volt mindig a nedvesebb, és lefelé csökkent, viszont a teljes talajelőkészítéssel területen, amely az egész ültetési idő alatt gyommentes volt, éppen a fordított eredményeket kaptuk. Itt a felső 10 cm-es talajréteg volt a szárazabb, és az alsóbbak nedvesebbek, és ez a megmaradás eredményességében is megmutatkozott.

A tenyésztési idő alatt — április elejétől október végéig — 1980-ban 421,8 mm csapadék hullott, amelyből az ültetési idő 361,1 mm-rel részesült. 1981-ben a tenyésztési idő alatt 357,7 mm csapadék hullott, és az ültetési idő alatt ebből 187,9 mm. Annak ellenére, hogy az 1980. évi csapadékmennyiség kielégítő volt, ez a megmaradás eredményességében nem tükröződött.

Mint korábban már említettem, a teljes talajelőkészítéssel területen levő talajnedvességi állapot a megmaradás eredményességében jól mutatkozik.

Az értékelésből egyértelműen kitűnik, hogy a burkolt gyökérzetű csemetékkal végzett erdősítés minden esetben eredményesebb a magági csemetével történő erdősítésnél.

2. táblázat

Alkalmazott csemete típusok átlagos megmaradási %-a

Csemete típusok	Kemencesmagasi			
	25 F			25 B
	1980	1981		
2 é magági	100%			
3 é tasakos	—	+64	—	
2 é tasakos	+98	41	+153	
2 é tömlős	9	34	212	
1 é tömlős	44	45	247	
1 + 1 é Nisula	—3	35	118	
1 é paper-pot	+1	51	161	
1 é konténeres	—	59	393	

A burkolt gyökerű csemeték esetében az ültetési időt június végéig lehet kinyújtani, majd szeptember közepétől lehet újra folytatni.

A burkolt gyökérzetű csemetéket az ültetés előtt egy-két nappal előbb szabad csak az erdősítés területére kiszállítani. Ugyanis a hosszabb idejű tárolás a megmaradás eredményességét befolyásolják.

Külön kiemelném a Nyugatmagyarországi Fagazdasági Kombinát által előállított konténeres csemetéket, amelyek igen jól alkalmazhatók a teljes tenyésztési idő alatt erdősítések során. Ugyanis más üzemi területeken is figyelemmel kísértük a velük végzett erdősítéseket.